

CO TO SĄ
JUNACKIE HUFCE PRACY?
CO DAJĄ POLSCE I MŁODZIEŻY?

1938

WARSZAWA

1938

NAKŁADEM KOMENDY GŁÓWNEJ JUNACKICH HUFCÓW PRACY

CO TO SĄ
JUNACKIE HUFCE PRACY?
CO DAJĄ POLSCE I MŁODZIEŻY?

Godło junackie

**Kolekcja
Emila Kornasia**

1938

WARSZAWA

1938

NAKŁADEM KOMENDY GŁÓWNEJ JUNACKICH HUFCÓW PRACY

CM UEK

327012

Drukarnia Artystyczna, Warszawa, Nowy Świat 47, tel. 635-80

Wpisano do Księgi Akcesji

Akc. D1 nr 83 2014 CM

1. Młodzież bez pracy psuje się nam i dziczeje. Co z nią począć?

Wsie nasze i miasta pełne są młodzieży, która czas spędza w zgubnej, przymusowej bezczynności. Z troską patrzy na to każdy myślący obywatel.

Ani pracy na miejscu dać tym rzeszom nie możemy, ani jak należy wyżywić. Tysiące zdrowych rąk próżnuje nie tygodniami, lecz miesiącami całymi i dłużej. Młodzi bezrobotni stanowią nieznośny ciężar dla rodzin i dla miast, czy wsi, gdzie przebywają. Dla społeczeństwa zaś i dla przyszłości — wielotysięczny ogół tej próżnującej latami młodzieży to prawdziwa klęska. Młodym bezrobotnym jest źle i z nimi ogółowi jest źle.

Wiadomo, że właśnie w latach dojrzewania człowiek się ostatecznie kształtuje. Jakże urobić może duszę młodzieńca na całe życie — bezczynność, nędza i towarzystwo takich samych, jak on kolegów bezrobotnych? Jaki człowiek i jaki dla kraju obywatel wyrośnie z chłopca, co w takich warunkach się chowa? W każdym razie — jednostka nie taka, jakich Polsce potrzeba.

Przed Polską stoi moc roboty. Bez liku mamy zaległości. Zaborcy Polskę zaniedbali, wojna światowa kraj zniszczyła, potem kryzys dotkliwy gnębił — starej i nowszej biedy nie braku-

je. Ciemnota i zacofanie jeszcze nie zewsząd wygnane. A przy tym bierność i opieszałość ciąży w niektórych duszach, jak ołów i zerwać się do lepszego życia nie daje. Szybko poprawić to wszystko musimy — nie tylko dorównać narodom zamożnym, światłym i przedsiębiorczym, lecz je prześcignąć. Polsce potrzeba ludzi dzielnych, hartownych, ochoczych do wszelkiej roboty, do pracy społecznej, do poświęceń dla dobra ogólnego. Potrzeba nam pracowników mocnych, zdobywczych, pracujących szybko a wytrwale — takich, jak inżynierowie, robotnicy i majstrowie Gdyni i Centralnego Okręgu Przemysłowego. Potrzeba ludzi, co są świadomi wielkich celów Polski i co z zapałem i uporem pracować potrafią w imię lepszej przyszłości. Tylko tacy kraj podźwigną, wzbogacą, uszczęśliwią, tylko tacy porwać zdołają innych do dzieła i ulepszą wspólnymi siłami wspólne życie nasze, a w potrzebie mężną pierśią Ojczyznę obronią.

Cóż więc począć z zastępami młodych bezrobotnych? Jak usunąć to zło? Jak je w dobrodziejstwo dla Polski przemienić? Jak urobić tę młodzież naszą na takich dzielnych pracowników, jakich kraj potrzebuje? Czyż jesteśmy bez rady i bez wyjścia? Nie, tak źle nie jest. Owszem, pomyślano, aby złu zaradzić. Jeśli nie całkowicie, to przynajmniej częściowo.

Istnieje organizacja, która ma właśnie na celu zatrudniać młodzież bezrobotną, nie dopuścić, aby się marnowała w bezczynności, lecz przeciwnie — aby się w pracy kształciła na dzielnych pracowników, dobrych obywateli i niezłomnych bojowników o lepsze jutro Polski. Organizacją tą są **J u n a c k i e H u f c e P r a c y**.

Warto się z nimi bliżej zapoznać.

2. Jak są zorganizowane Junackie Hufce Pracy?

J u n a c k i e H u f c e P r a c y są wspólnym dziełem społeczeństwa i wojska.

Już od roku 1932 datują się zawiązki służby pracy w Polsce. Powstały wówczas na Górnym Śląsku Ochotnicze Drużyny Robocze. Następnego roku Związek Strzelecki uruchomił w różnych okolicach kraju obozy pracy. Tegoż roku powstało Stowarzyszenie Opieki nad Niezatrudnioną Młodzieżą, jako insty-

Minister spraw wojskowych przyjmuje z rąk komendanta głównego JHP łopatę przed rozpoczęciem robót junackich w dniu Święta Pracy

Minister spraw wojskowych na Święcie Pracy bierze czynny udział w pracy junaków

Ślubowanie nowozaciężnych junaków

Msza polowa w obozie junackim.

tucja zależna od Ministerstwa Opieki Społecznej. Stowarzyszenie to skupiło wszystkie istniejące drużyny robocze i powołało do życia nowe. W roku 1935 całą tę organizację przejął Fundusz Pracy. Wreszcie od września roku 1936 przeszła służba pracy pod kierownictwo władz wojskowych, które ją przeobraziły podług swych zasad i obecnie prowadzą.

Władze Junackich Hufców Pracy. Na czele **J u n a c k i c h H u f c ó w P r a c y** stoi Komenda Główna (z siedzibą w Warszawie, ul. 6 Sierpnia 30), w której stanowiska kierownicze zajmują oficerowie służby stałej wojska. Podlegają jej 3 komendy okręgowe — w Warszawie, Krakowie i Brześciu n. Bugiem.

Jednostką podstawową w **J u n a c k i c h H u f c a c h P r a c y** jest batalion pracy, podzielony na kompanie. Ponadto istnieją warsztaty, ośrodki rolne oraz osiedla żeńskie. Kadre w oddziałach junackich stanowią pracownicy (oficerowie i podoficerowie junacy), których się dobiera spośród oficerów i podoficerów emerytowanych i rezerwy oraz podchorążych rezerwy.

Praca fizyczna. Junacy biją gościńce, sypią nad rzekami wały ochronne przeciw powodziom, regulują rzeki i potoki górskie, budują strzelnice, boiska i stadiony sportowe, kopią rowy osuszające i pracują przy innych robotach melioracyjnych; wykonują także roboty związane z obroną kraju. Roboty ziemne to główne roboty junackie.

Junak nie uważa pracy tylko za źródło utrzymania — **J u n a c k i e H u f c e P r a c y** uczą go cenić wysoko jej godność społeczną. Junacy nazywają siebie chętnie żołnierzami pracy, a łopatę cenią, jak żołnierz karabin.

Wychowanie — to główne zadanie **J u n a c k i c h H u f c ó w P r a c y**. Dążą one do urobienia junaków na dobrych obywateli, przyszłych obrońców kraju i rzetelnych ludzi pracy.

W szeregach junackich uczy się młodzież:

miłości Ojczyzny, poczucia dumy i godności narodowej;
rozumienia spraw i zadań Państwa Polskiego, poczucia obowiązków obywatelskich oraz gotowości do poświęceń dla dobra ogółu;

karności i współdziałania społecznego;
poczucia honoru i godności osobistej;

pracy sumiennej, obowiązkowej i wytrwałej, samodzielności i inicjatywy oraz uporów w dążeniu do zamierzonego celu; ducha koleżeńskigo oraz umiejętnego współzycia i współpracy w zespole;

poszanowania cudzej własności oraz mienia państwowego i społecznego;

zamiłowania do ładu, porządku i czystości;
zmysłu oszczędności i działania spółdzielczego.

Oświata. W każdym batalionie junackim pracę oświatową prowadzi oficer oświatowy. Polega ona przede wszystkim na obowiązkowym dokształcaniu w ramach 4 klas szkoły powszechnej wszystkich junaków, którzy przybyli z mniejszym wykształceniem. Jest to t. zw. początkowa szkoła junacka. Na zasadzie rozporządzenia ministra oświaty, **J u n a c k i e H u f c e P r a c y** mają prawo wydawania świadectw z ukończenia 4 klas, jak każda szkoła powszechna.

Ci, co przybyli do **J u n a c k i c h H u f c ó w P r a c y** z 4 klasami szkoły powszechnej, uczęszczają na kursy, na których dokształcają się do 5, 6 i 7 klas szkoły powszechnej, albo też idą na kursy zawodowe.

Junacy korzystają ze świetlic batalionowych i kompanijnych. Mają tam godziwą rozrywkę, czytają różne pisma oraz książki z biblioteki junackiej, słuchają radia, organizują przedstawienia amatorskie, uroczystości, obchody i zabawy.

Na wycieczkach bliższych i dalszych poznają junacy własnymi oczyma kraj, jego bogactwa i kulturę.

Spółdzielczość. W każdym batalionie pracy działa spółdzielnia spożywców, do której należy ogół junaków.

Rządzą się w spółdzielni junacy sami, pod ogólnym kierunkiem oficera - opiekuna spółdzielni. Przez czynny udział w zebrańiach spółdzielczych i w całym życiu swej spółdzielni junak się kształci w duchu społecznym i uczy działać społecznie.

Obrót towarowy wszystkich spółdzielni junackich za okres roku od 1 października 1937 do 30 września 1938 wynosi zł 489.692,14, a czysta nadwyżka zł 40.359,07.

Oszczędność. Junak oszczędza i uczy się oszczędzać. Do oszczędności zachęcają junaka przełożeni. Pobudzają do niej

również konkursy z nagrodami, które P. K. O. dla junaków organizuje.

Junak obowiązkowo odkłada na książeczkę oszczędności wszystkie premie uzyskane za pracę fizyczną, a z żołdu oszczędza pewną część dobrowolnie. Oszczędny junak, gdy po 2 latach służby wychodzi z szeregów junackich, ma na książeczkę zwykle około zł 150 zaoszczędzonych pieniędzy lub nawet więcej. Ogółem zaś oszczędności junackie w roku 1937 wyniosły około 1 (jednego) miliona zł.

Przysposobienie wojskowe i wychowanie fizyczne. Junacy przechodzą obowiązkowo przysposobienie wojskowe I i II stopnia. Są skoszarowani, obowiązuje ich rygor wojskowy. Żyją w warunkach podobnych, jak w wojsku. Toteż, gdy były junak idzie następnie do wojska, służba wojskowa jest dlań łatwiejsza, niż dla zwykłego rekruta. Łatwiej mu jest również dostać się do szkoły podoficerskiej.

Dużą wagę przywiązują Junackie Hufce Pracy do wychowania fizycznego. Przechodzą je junacy podług szczegółowo opracowanego programu. Latem się uczą pływać, zimą jeździć na nartach. Nadto stale uprawiają inne sporty oraz gry i zabawy sportowe.

W okresie letnim roku 1938 zdobyło Państwową Odznakę Sportową (P.O.S.) około 2700 junaków i około 600 członków kadry. W okresie zimowym 1937/38 nauczyło się jeździć na nartach 1340 junaków.

Wyszkolenie zawodowe. Wyszkolenie zawodowe w Junackich Hufcach Pracy zorganizowane jest na zasadach, ustalonych w porozumieniu z Ministerstwem Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, Przemysłu i Handlu oraz Związkiem Izb Rzemieślniczych. Junacy szkolą się na rzemieślników w szeregu różnych rzemiosł, na biegłych robotników fabrycznych, szczególnie w różnych gałęziach przemysłu metalowego, na pracowników kupieckich i innych.

Szkolenie w rzemiośle jest to zwykły termin rzemieślniczy, odbywany w warsztatach, z dodatkiem nauki na kursach. Trwa ono 2 do 3 lat. Po skończonym szkoleniu junak zdaje egzamin przed komisją i dostaje świadectwo czeladnicze.

Szkolenie junaków na wykwalifikowanych robotników przemysłowych odbywa się przy odpowiednich fabrykach.

Szkolenie zawodowe ma na celu przysporzyć krajowi biegłych zawodowców, których tak bardzo potrzeba polskiemu rolnictwu, rzemiosłu, przemysłowi i handlowi, a zarazem ma odciążyć wieś od nadmiaru rąk roboczych i przesunąć tych, co nie mają pracy na wsi — do handlu, przemysłu i rzemiosła w mieście.

Ponieważ szkolenie zawodowe w Junackich Hufcach Pracy odbywa się na koszt państwa, wybiera się doń tylko tych junaków, którzy się odznaczają gorliwością w pracy oraz rzetelnością i którzy mają odpowiednie wykształcenie. (Do jednych zawodów wystarczą 4 klasy szkoły powszechnej, do innych potrzeba 6, a do niektórych nawet 7).

W roku 1938/39 Junackie Hufce Pracy szkołą 3.472 junaków i 256 junaczek na następujących zawodowców:

ślusarzy, ślusarzy maszynowych, ślusarzy samochodowych, ślusarzy precyzyjnych, kowali, tokarzy metalowych, spawaczy, monterów silnikowych, wiertników i studniarzy do studni artezyjskich, kotlarzy, stolarzy budowlanych, stolarzy meblowych, rymarzy, cholewkarzy, rękawiczników, białoskórników, lakierników, czapników, szklarzy, blacharzy, piekarzy, cieśli, murarzy, elektromonterów, elektroinstalatorów, hutników metalowych, przodowników drogowych, nadzorców robót wodno - melioracyjnych, sklepowych i magazynierów spółdzielczych, pomocników kupieckich, drobnych kupców i straganiarzy, samodzielnych rolników, kelnerów restauracyjnych, boyów i portierów hotelowych, obsługę okrętową (stewardów), kamieniarzy, brukarzy, betoniarzy, palaczy kotłów parowych.

Opieka lekarska. Do każdego batalionu pracy przydzielony jest lekarz, który czuwa nad zdrowiem junaków i nad warunkami zdrowotnymi w oddziale. W każdym batalionie znajduje się izba chorych. Gdy się zdarzy, że junak zachoruje, leczy go lekarz batalionowy, a jeśli potrzeba — kieruje do szpitala.

Opieka duszpasterska. W każdym oddziale junacy mają swego kapelana, który odprawia dla nich w niedziele i święta

Junacy budują drogę w Karpatach

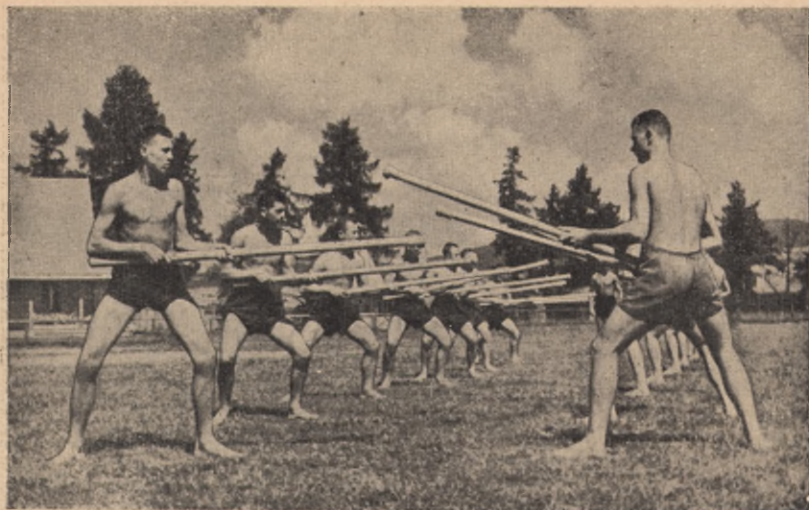
Junacy budują most

Lekcja w początkowej szkole junackiej

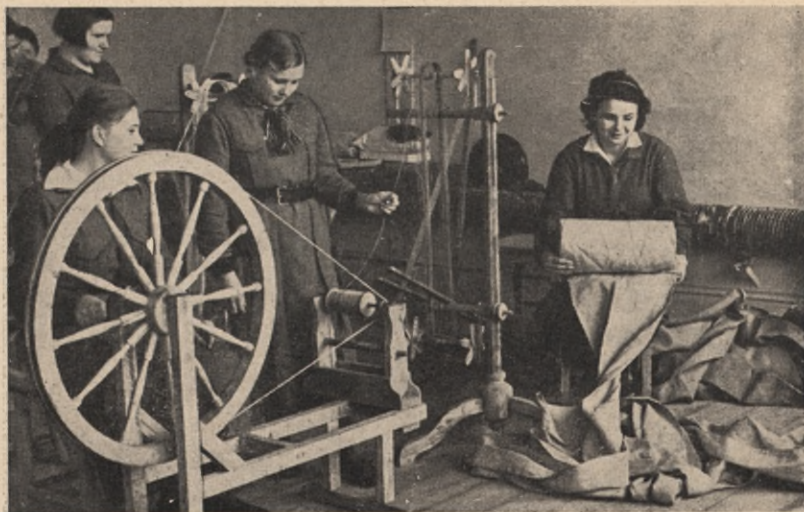
Nauka ślusarstwa w warsztacie fabrycznym

Przysposobienie wojskowe (lekcja szermierki)

Junacka spółdzielnia spóżywców

Junaczki w warsztacie tkackim

Praca junaczek na roli

nabożeństwa oraz odbywa z nimi pogadanki z zakresu religii i moralności. W Wielkim Poście prowadzi rekolekcje, które się kończą spowiedzią.

3. Co junak otrzymuje w Junackich Hufcach Pracy?

Każdy junak otrzymuje w Junackich Hufcach Pracy:

- a. całkowite wyżywienie,
- b. zakwaterowanie,
- c. umundurowanie,
- d. żołd,
- e. premię za pracę,
- f. oświatę ogólną,
- g. opiekę lekarską, bezpłatne leczenie, lekarstwa i szpital,
- h. ulgowe opłaty pocztowe (15 groszy list) oraz ulgowe przejazdy kolejowe (połowa ceny normalnego biletu),
- i. w wypadku utraty zdrowia — prawo do renty inwalidzkiej.

Nadto, jak o tym była mowa wyżej, Junackie Hufce Pracy szkolą junaków zawodowo.

Żołd junacy otrzymują stale, przez cały czas służby. Wynosi on dla młodszego junaka 25 gr dziennie, czyli 7 zł 50 gr miesięcznie, dla junaka 30 gr dziennie, czyli 9 zł miesięcznie, a dla starszego junaka 40 gr dziennie, czyli 12 zł miesięcznie. Premie dostają junacy tylko w czasie, kiedy pracują fizycznie w okresie letnim, przy wykonywaniu robót publicznych. Premia wynosi 30 gr dziennie za każdy dzień rzeczywiście przepracowany.

Jeśli junak jakiś przypadkiem odniósł przy pracy trwały uszczerbek na zdrowiu, dostaje dożywotnie zaopatrzenie ze Skarbu Państwa — zupełnie takie samo, jak inwalidzi wojskowi.

4. Jak się odbywa zaciąg do Junackich Hufców Pracy?

Zaciąg do Junackich Hufców Pracy jest ochotniczy i odbywa się na podstawie zarządzenia ministra spraw wojskowych, z wyklę zimą.

Wydrukowane obwieszczenie o zaciągu rozpowszechnia się zawczasu we wszystkich gminach Rzeczypospolitej. W obwieszczeniu podaje się termin zgłoszeń, wymagany wiek i inne warunki. Przyjmuje się do **J u n a c k i c h H u f c ó w P r a c y** młodzież w wieku lat 18—20, a w pewnych wypadkach również młodszą.

Ochotnicy do **J u n a c k i c h H u f c ó w P r a c y** pochodzący ze wsi zgłaszają się w swych urzędach gminnych, a z miast w magistratach. Przy zgłoszeniu winni złożyć podanie adresowane do właściwego starosty, a do podania załączyć 6 następujących dowodów:

1. dowód obywatelstwa polskiego;
2. metrykę urodzenia;
3. zezwolenie rodziców lub opiekunów na wstąpienie do **Junackich Hufców Pracy**; podpis na tym zezwoleniu ma być potwierdzony przez urząd gminny (magistrat);
4. zaświadczenie urzędu gminnego (magistratu) lub policji o nienagannym prowadzeniu się;
5. zaświadczenie urzędu gminnego (magistratu) lub Funduszu Pracy, że zgłaszający się jest bez zajęcia;
6. świadectwo szkolne, jeśli zgłaszający się je posiada.

Gdy zachodzą wyjątkowe trudności w uzyskaniu metryki i dowodu obywatelstwa polskiego, wystarczy poświadczenie zarządu gminnego, podające datę urodzenia oraz stwierdzające, że zgłaszający się nie jest cudzoziemcem. Podanie to wolne jest od wszelkich opłat.

Na podstawie zgłoszeń wzywa się ochotników na komisję zaciągową, która urzęduje w każdym mieście powiatowym. Komisja bada stan zdrowia każdego ochotnika, sprawdza złożone dowody i orzeka, czy jest zdolny do służby w **J u n a c k i c h H u f c a c h P r a c y**.

Przyjętych powołuje Komenda Główna **J u n a c k i c h H u f c ó w P r a c y** kartami powołania. Do karty dołączone jest zlecenie do kasy kolejowej na bezpłatny przejazd koleją do właściwego oddziału.

Ochotnika przyjętego do **J u n a c k i c h H u f c ó w P r a c y** po zgłoszeniu się do służby bada raz jeszcze lekarz oddziału.

5. Przebieg służby junackiej

Wcielenie do szeregów junackich odbywa się zwykle wiosną.

Po wcieleniu przechodzą junacy przez okres kilku tygodni podstawowe wyszkolenie w oddziałach junackich, a następnie wszyscy bez wyjątku odchodzą na roboty ogólne na cały okres letni.

Junacy pracują przy robotach ziemnych 6 godzin dziennie — reszta czasu przeznaczona jest na naukę, ćwiczenia fizyczne, musztrę i rozrywki.

W czasie tego pierwszego półrocza służby spośród junaków mających odpowiednie wykształcenie wybiera się tych, co okazali większą gorliwość w pracy oraz większą zdatność w służbie i kieruje do szkolenia zawodowego.

Zawód, w którym mają się junacy szkolić, wybierają sobie sami, podług własnego zamiłowania, przygotowania i zdolności. Jesienią, po zakończeniu pierwszego okresu robót letnich, junacy przeznaczeni do kształcenia zawodowego przechodzą do odpowiednich ośrodków szkolnych, skąd stale uczęszczają do warsztatów i na kursy, aż do ukończenia nauki. Dla junaków szkolących się zawodowo organizuje się w okresie wakacyjnym kilkotygodniowe obozy letnie, w których przechodzą przysposobienie wojskowe i wychowanie fizyczne.

Junacy, którzy się nie zgłosili do szkolenia zawodowego lub też nie mają doń warunków, pozostają nadal w swych pierwotnych batalionach pracy, które na zimę przenoszą się do własnych koszar w miastach. Przez okres zimowy przechodzą w dalszym ciągu kurs oświaty ogólnej, jak o tym była mowa poprzednio, oraz przysposobienie wojskowe I stopnia i wychowanie fizyczne. W drugim roku służby, w okresie letnim junacy ci pracują nadal przy robotach ziemnych, przy których mają możliwość specjalizowania się na brukarzy, kamieniarzy, betoniarzy itp. wykwalifikowanych robotników. W zimie w końcowym okresie służby kształcą się dalej w zakresie szkoły powszechnej, zaznajamiając się z ustawodawstwem pracy i z ubezpieczeniem społecznym oraz przechodzą II stopień przysposobienia wojskowego i wychowanie fizyczne.

W okresie świąt Bożego Narodzenia i Nowego Roku otrzymują wszyscy junacy 2 — 4-tygodniowe urlopy.

Zwykła służba junacka trwa 2 lata, a dla junaków szkolących się zawodowo przedłuża się do ukończenia nauki.

Po odbytej służbie pracy, zwolniony z szeregów junak otrzymuje t.zw. „książeczkę służby pracy“, która mu ułatwia uzyskanie zajęcia.

6. Żeńskie osiedla junackie

Prócz męskich batalionów i kompanii pracy, gdzie skupiona jest młodzież męska, istnieją także żeńskie kompanie pracy, pozostające w stałych osiedlach. W osiedlach swych junaczki prowadzą gospodarke wiejską (szczególnie ogrodnictwo, warzywnictwo i hodowlę zwierząt gospodarskich) oraz warsztaty rzemieślnicze (krawieckie, trykotarskie, tkackie itp.). Praca w osiedlach żeńskich trwa przez cały rok, dlatego też junaczki dostają i żołd, i premie przez cały czas pobytu w szeregach. Poza 6-godzinną pracą w warsztacie lub też w gospodarstwie rolnym, junaczki doksztalca się w zakresie szkół powszechnych, tak samo jak junaków, a nadto prowadzi się w każdym osiedlu żeńskim pracę kulturalno - oświatową podług specjalnego programu oraz przysposobienie wojskowe kobiet do obrony kraju.

Każda junaczka nie tylko się doksztalca ogólnie, lecz nadto wybiera sobie jakiś zawód, przewidziany w programie szkolenia zawodowego. A więc: krawiectwo, bielizniarstwo, trykotarstwo, introligatorstwo, gospodarstwo wiejskie, gospodarstwo domowe itd. W obranym zawodzie junaczkę w osiedlu szkolą teoretycznie i praktycznie.

Przez cały czas dwuletniej służby pracy junaczki przygotowują się nie tylko do pracy zawodowej i obywatelskiej, lecz również do obowiązków matki i gospodyni w domu rodzinnym.

Poza tym należy zaznaczyć, że junaczki dobrowolnie biorą na siebie różne obowiązki społeczne: opiekują się dziećmi najuboższymi, dożywiają je, urządzają im rozrywki, prowadzą dla nich świetlice dziecięce, gdzie dziatwa pod opieką junaczek naj-

Junacy wręczają szkole powszechnej zakupione przez siebie książki

Junaczki dożywiają ubogą dźiatwę

Batalion junaków defiluje przed Marszałkiem Śmigłym Rydzem
w dniu święta Niepodległości 11 listopada 1938 r.

Junacy witają maturzystów przybywających do obozu

pożyteczniejszy czas spędza, uczestnicząc w miejscowych przedsięwzięciach społecznych i zbiórkach dobroczynnych, współpracując z miejscowymi organizacjami społecznymi.

7. Służba pracy maturzystów

Nowa ustawa o powszechnym obowiązku wojskowym z 9 kwietnia 1938 rozszerzyła zadanie Junackich Hufców Pracy, nakładając na nie obowiązek przeszkolenia w służbie pracy absolwentów szkół średnich ogólnokształcących i zawodowych. W myśl tej ustawy obowiązuje ich kilkotygodniowa służba pracy w Junackich Hufcach Pracy. Jest ona dla nich właściwym wstępem do służby wojskowej.

Służba pracy absolwentów szkół średnich ma na celu:

- a. zapoznać ich bezpośrednio z młodzieżą pracującą fizycznie, której będą przewodzili w przyszłości;
- b. zapoznać ich z warunkami pracy i bytu tej młodzieży;
- c. wyrobić w nich szacunek dla pracy fizycznej oraz zrozumienie jej znaczenia dla jednostki i dla Państwa.

Junacy absolwenci szkół średnich pracują z łopata w dłoniach razem z junakami ochotnikami i na równi z nimi. Z jednego kotła się żywią, słuchają tych samych rozkazów, pod jednym dachem sypiają i stale ze sobą obcuja jak koledzy. Obydwa żywioły — młodzież inteligencka i młodzież ludowa — szybko i łatwo się z sobą zespalają i bratają. Zbliża ich i wiąże wspólna praca i wspólne trudy życia obozowego.

Junackie Hufce Pracy stają się dla całego młodego pokolenia szkołą rzetelnej demokracji i braterstwa pracy. W Junackich Hufcach w najzdrowszych warunkach pracy, ładu i karności zadzierzga się nowa więź łączności tak Polsce potrzebna, tym cenniejsza że nawiązuje ją młode pokolenie. Inteligent z robotnikiem i chłopem podają sobie w Junackich Hufcach Pracy bratnią dłoń, aby wspólnie budować nową Polskę — Polskę ludzi pracy, POLSKĘ MOCARSTWOWĄ.

DEKRET PREZYDENTA RZECZYPOSPOLITEJ

z dnia 22 września 1936

o służbie pracy młodzieży

(Wyciąg z Dziennika Ustaw nr 72)

Na podstawie art. 55 ust. (1) ustawy konstytucyjnej i art. 1 pkt a) ustawy z dnia 2 lipca 1936 r. o upoważnieniu Prezydenta Rzeczypospolitej do wydawania dekretów (Dz. U. R. P. Nr 51, poz. 363) postanawiam co następuje:

Art. 1. (1). Służba pracy młodzieży jest zaszczytną służbą dla Narodu i Państwa.

(2). Polega ona na wykonywaniu pracy fizycznej dla potrzeb obrony Państwa lub jego interesów gospodarczych.

(3). Służbę pracy pełni się na podstawie zaciągu ochotniczego w junackich hufcach pracy.

Art. 2. Junackie hufce pracy zapewnią młodzieży, obok pełnienia służby pracy, także przysposobienie do służby wojskowej lub do wojskowej służby pomocniczej, a nadto nabycie kwalifikacji zawodowych, wychowanie obywatelskie i oświatę ogólną.

Art. 3. Junackie hufce pracy podlegają Ministrowi Spraw Wojskowych.

Art. 4. (1). Przy Ministrze Spraw Wojskowych ustanawia się Radę Służby Pracy, złożoną z przedstawicieli Ministrów: Spraw Wojskowych, Opieki Społecznej, Spraw Wewnętrznych, Rolnictwa i Reform Rolnych, Przemysłu i Handlu oraz Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, tudzież z innych osób, powołanych przez Ministra Spraw Wojskowych w porozumieniu z wymienionymi Ministrami.

(2). Rada Służby Pracy jest organem opiniodawczym i doradczym Ministra Spraw Wojskowych, w zakresie programu wyszkoleniowego i wychowawczego junackich hufców pracy.

(3). Szczegółowy zakres działania Rady Służby Pracy określi jej regulamin, wydany przez Ministrów, wymienionych w ust. (1).

Art. 5. (1). Na czele junackich hufców pracy stoi komendant tych hufców, mianowany przez Ministra Spraw Wojskowych w porozumieniu z Ministrem Opieki Społecznej spośród oficerów w służbie czynnej.

(2). Organem pracy komendanta junackich hufców pracy jest komenda junackich hufców pracy.

Art. 6. (1). Personal kierowniczy, instruktorski, biurowy i administracyjny junackich hufców pracy składa się z żołnierzy w służbie czynnej oraz z funkcjonariuszów i pracowników cywilnych.

(2). Żołnierze w służbie czynnej, przydzieleni do junackich hufców pracy, zatrzymują swój charakter oraz przynależność do swych korpusów osobowych i oddziałów macierzystych i podlegają wszystkim przepisom, obowiązującym w wojsku.

Art. 7. (1). Potrzeby junackich hufców pracy pokrywa się z budżetu Funduszu Pracy i z innych dochodów, wskazanych szczególnymi przepisami.

(2). Ponadto junackie hufce pracy wyposażone będą:

- a) w urządzenia i sprzęt pracy, przekazane przez Fundusz Pracy,
- b) w urządzenia i przedmioty, przydzielone przez Ministra Spraw Wojskowych.

Art. 8. Junackim hufcom pracy będą powierzane do wykonywania roboty według ustalonego planu gospodarczego na warunkach i w kolejności według porozumienia Ministra Spraw Wojskowych z interesowanymi ministrami i władzami, które przeprowadzają inwestycje.

Art. 9. (1). Do junackich hufców pracy będzie przyjmowana przede wszystkim młodzież bezrobotna obojga płci.

(2). Przyjęci do junackich hufców pracy noszą nazwę junaków (junaczek).

(3). Junacy (junaczki), w miarę posiadanych warunków, wyróżnienia się w służbie i postępów w wykszoleniu, będą otrzymywali stopnie służbowe, odpowiadające ich kwalifikacjom.

Art. 10. (1). Służba pracy w junackich hufcach pracy trwa zasadniczo 2 lata, jeżeli Minister Spraw Wojskowych w porozumieniu z Ministrem Opieki Społecznej nie zarządzi inaczej.

(2). W razie zgłoszenia przez junaka (junaczkę) wystąpienia ze służby pracy, zwolnienie jego (jej) ze służby nastąpi w ciągu 4 tygodni od dnia zgłoszenia.

Art. 11. (1). Do junackich hufców pracy przyjmowana może być młodzież w wieku od 18 do 20 lat.

(2). Minister Spraw Wojskowych może zezwolić na przyjmowanie do hufców osób w wieku innym niż określony w ust. (1).

(3). Kandydaci na junaków (junaczki) składają deklaracje, w których obowiązują się do pełnienia służby pracy zgodnie z postanowieniami dekretu niniejszego i wydanymi na jego podstawie przepisami.

(4). Organa właściwe dla przeprowadzenia zaciągu, warunki i sposób przyjmowania i zwalniania junaków (junaczek) oraz przepisy o pracy junaków (junaczek) określi rozporządzenie Ministra Spraw Wojskowych w porozumieniu z Ministrami Opieki Społecznej i Spraw Wewnętrznych.

Art. 12. Junacy (junaczki) otrzymują kwatery, umundurowanie i wyżywienie oraz wynagrodzenie według norm, jakie ustali Minister Spraw Wojskowych w porozumieniu z Ministrem Opieki Społecznej.

Art. 13. Junakom po przesłużeniu w junackich hufcach pracy przynajmniej 12 miesięcy, może być przyznane prawo do ulg w wykonywaniu obowiązku służby wojskowej, na zasadach, jakie ustali Minister Spraw Wojskowych.

Art. 14. W sprawach, dotyczących bezpieczeństwa i higieny pracy, stosuje się przepisy ustawodawstwa o pracy.

Art. 15. (1). Junacy (junaczki), którzy w czasie służby w junackich hufcach pracy doznali uszkodzenia zdrowia lub ciała, mają prawo do bezpłatnej pomocy lekarskiej, środków leczniczych oraz leczenia szpitalnego, na zasadach, ustalonych dla żołnierzy w służbie czynnej.

(2). W zakresie świadczeń na wypadek utraty zdolności zarobkowej, kalectwa, lub śmierci, służba w junackich hufcach pracy, pełniona przez junaków (junaczki), będzie uważana za równoznaczną z czynną służbą wojskową.

Art. 16. (1). Junacy (junaczki) obowiązani są w czasie trwania stosunku służbowego do posłuszeństwa wobec przełożonych i stosowania się do przepisów regulaminu junackich hufców pracy, wydanego przez Ministra Spraw Wojskowych.

(2). W razie naruszenia obowiązku, określonego w ust. (1), przełożeni, wskazani w regulaminie junackich hufców pracy, mogą stosować do junaków (junaczek) następujące kary dyscyplinarne:

- a) nagana,
- b) wykonywanie czynności porządkowych poza ustaloną kolejnością,
- c) zakaz opuszczania kwatery na czas do dni 14,
- d) areszt na czas do dni 3,
- e) obniżenie stopnia służbowego,
- f) wydalenie z junackich hufców pracy.

(3). Kara wydalenia z junackich hufców pracy pociąga za sobą utratę praw związanych z tą służbą oraz niemożność ponownego przyjęcia do junackich hufców pracy.

(4). Samowolne porzucenie służby w junackich hufcach pracy pociąga za sobą skutki wydalenia.

Art. 17. Wykonanie dekretu niniejszego porucza się Ministrom Spraw Wojskowych i Opieki Społecznej w porozumieniu z interesowanymi ministrami.

Art. 18. Dekret niniejszy wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Prezydent Rzeczypospolitej: *I. Mościcki*.

Prezes Rady Ministrów: *Sławoj Składkowski*.

Minister Spraw Wojskowych: *Kasprzycki*.

Minister Opieki Społecznej: *Marian Zyndram - Kościółkowski*.

Wojewódzka Biblioteka
Publiczna w Opolu

CM KEK 327012

000-327012-00-0

Pamiętkowa
odznaka
Juwalcich Hufców
Pracy